

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszadán
 vagy megöröszésre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Téves kiindulás.*)

Irta: **Ugron Gábor.**

Csalódnak és másokat is félrevezetnek, akik azt hirdetik, hogy a függetlenségi az országgyűlésen többségben vannak. Mint parlamentáris többségnek joguk van kizárólagosan függetlenségi kormányt alkotni. Saját elveiket minden téren érvényesíteni. Senkinek sem fáj inkább, mint nekem, a ki egy életet áldoztam e célért, hogy nincs így.

A valóság az, hogy a függetlenségi párt többségben van a képviselőházban. A parlamentnek alsóháza, a népképviselő megnyilatkozása tulnyomó tekintéllyel és kihatással bír, a kezdeményezés majdnem kizárólag őt illeti inkább megszokásból, mint jog és törvény alapján. Azonban semmi törvényerőt nem nyerhet, ha a törvényhozás másik háza, a főrendiház, azt el nem fogadja, mert előbb a király — a harmadik faktor — szentesítése ki nem kérhető.

A függetlenségi pártnak nincs többsége a főrendiházban, sőt pártja is alig van. A tisztán függetlenségi miniszterium-

*) A politikai helyzetet élénken megvilágítja a függetlenségi párt alelnökének a cikke, mely a párt hivatalos lapjában jelent meg. Szerk.

nak elképzelhető kedvezőellen helyzete lenne azon főrendiházban, ahol nincs többsége, nincs pártja, melyre támaszkodják, mely javaslatait bizottságokban és a főrendiház ülésén védelmezze és elfogadja.

Ezért parlamentáris kormánynak a többség támogatására van szüksége úgy a képviselőházban, mint a főrendiházban. Mivé zsugorodnának nagy elveken alapuló társadalmi és politikai reformjaink, ha azok elvi tartalma és ezek követelményei felett kormányunknak a főrendek herelési műveleteit kellene minden alkalommal elszenvedni?

Vagy pedig a függetlenségi miniszteriumnak birokra kellene menni a főrendiházzal, hogy ha meg nem győzheti, hát legyűrje. Erre egyik mód a főrendiház reformja, mely átalakítja alkotó elemeit és ezek által szellemét, gondolkodását. Ám de ehhez a főrendiház hozzájárulása, szavazata szükséges egészben is, részleteiben is. Ki hiszi el, hogy a nagy adófizető, főpapi, állami főhivatalnokokból álló főrendek erre ráállanak? S ha önkéntesen nem teszik, hol azon erő, törvény, mely őket rákényszerítheti? Sehol.

Ebből következik, hogy rohammal még a képviselőház többsége sem hódíthatja

meg a főrendiházat, mert azon belső garanciái a függetlenségnek, melyek oltalmazzák a királyi hatalom inváziója ellen, védik az alsóház pártjai, a kormány ellenében is.

A míg nincs a törvényhozás mindkét házában függetlenségi többség, addig a függetlenségi többség a képviselőházban, a miniszteriumban csak azokkal szövetségben érvényesülhet, a kik többségben vannak a másik Házban.

Különben nem bír alkotni, csak adminisztrálni, nem képes elveit érvényre emelni, hanem lavirozni, mint lóbuszvirág a felszínen, mivel nincs — talaja. Ilyen állapotra nem vágyik egy 48-as sem, mert nem hatalomért kell a miniszterség, hanem elveink valósításáért. Elveink szellemét átönthetjük az adminisztráció által; de létező állapotokat csupán jól átgondolt törvényhozás által formálhatunk át elveink képére. Ha nem vagyunk kormányon, elveink nem hatnak az adminisztráció kisebb-nagyobb cselekedetei által, nem válnak a törvények lélkévé, vezető gondolatává, hanem maradnak alakot nem öltő, tetteket nem szabályozó kívánságok.

Kossuthnak igaza van, mikor olyan politikát tanácsol, mely áthidalni hivatott

„TISZÁNTÚL” TÁROZÁJA.

Az öreg szolgál.

— Richard O'Monroy. —

Ricampin ur (a Ricampin és Társa borszerző cég tulajdonosa) és neje ő nagysága kibérelték a szezon fartalmára a régi egrilletes-i kastélyt a compiegni erdő közepén, a vadászati jog, park, veteményes- és gyümölcsös-kert, a szalón és az ösök arcképei hasznélvezetével együtt. Miután szépen elhelyezkedtek, a hajdan itt tartózkodó uralkodókhöz hasonlóan, egy csomó meghívót bocsátottak ki.

De a dolog nem igen sikerült. Nagyon sokan, vaia mely különös véletlen folytán, hirtelen közbejött rosszulletük miatt nem jöhettek. Ricampin azonban nem igen törődött a lemondásokkal. Pár idegen, néhány kisnemes, kik mindenáron fácnra akartak vadászni és többen azok közül, kik boldogok voltak, ha az élet anyagi gondjait pár napra lerázhatták, képezték az egybegyűlt társaságot. Egrilletesen kényelmes szobák, kitűnő konyha, mesés italok álltak a vendégek rendelkezésére.

— Páris sem épült fel egy nap alatt —

szokta Ricampin mondani. — S ez a mi első évünk. Ha majd megtudja a világ, milyen jó itt lenni, másképp lesz minden. Csak idő és türelem kérdése az egész. Az igaz, most kissé kevert a társaság.

— Igen, — mondta a jóságos Ricampin Virginie — a jövőben jobban meg kell majd válogatnunk embereinket.

Nagy volt az öröm azonban, mikor egy szép napon D'Ocaze-Déthé vicomte következő levele érkezett:

Nagyságos asszonyom!

Megkaptam szívélyes sorait és örömmel teszek kedves meghívásának eleget. Szíves engedelmével hatodikán az ötórás vonattal érkezem, öreg szolgálom, Sebastien, kíséretében. Nem tudnék nélküle megenni, születésem óta mellettem van; ismeri megrögzött szokásaimat. Régi hűséges cseléd, több, mint harminc éve szolgálja családjunkat.

Mielőtt legőszintébb köszönetemnek adnék kifejezést, arra kérném nagyságos asszonyt, biztossítsa Ricampin urat legmélyebb tiszteletemről.

Kezeit csókolja hiva.

D'Ocaze-Déthé vicomte.

— Hála Istennek, — kiáltja Ricampin ur — kezdődik. Még ellenségeink sem állíthatják ezentúl, hogy csupa lehetetlen alakot fogadunk. Ez nem parvenü! Egy Ocaze Déthé! És harminc év óta ugyanaz a szolgáljuk van! A mieink még egy hónapig sem igen maradnak.

Nagyon jól kell bánnunk azzal a kitűnő Sebastiennel. A gazdájának is örömet szerzünk vele.

A következő hétfőn Ricampin ur befogatta régi postakocsi alakú landauerjét. A kocsis postásnak öltözve, a lovak farka befonva, minden a régi compiegni divat szerint. S hangos »tralala« zóval hajtattott az állomásra. Ott pár környékbeli naplopóval találkozott s hanyagul felett közömbös kérdésekre:

— Párisba utazik?

— Ó nem, egy kitűnő barátomat várom. D'Ocaze vicomte érkezik szolgálójával, a hűséges Sebastiennel. Képzelmék, harminc év óta szolgál az öreg a családban. Mondhatom, ritkaság!

Öt óraker tényleg megjelent a vicomte, tetőtől-talpig gesztenyeszínben. Nagyszerűen festett ebben a ruházatban, vadászcizmákban, ütött-kopott kalapjában. Ricampin urnak el

1000 „PANAMA” Reichard
 = kalap érkezett =
 áruházába, melyek a mai naptól kezdve kiárusítatnak.

a jelent és jövődőt es megrázkódtatás nélkül, lépésről-lépésre vezet a függetlenségi politika valószínűségében előre. Elfogadja, hogy az egyik Ház többsége a másik Ház többségével karonfogva kormányozzon, mintsem lehetetlenné tegye a függetlenségi pártnak a kormányzásban való részvételt. Talán lehetetlenné válják — a mit Bécsben szeretnének — Magyarországon az alkotmányos uralkodás és kormányzás — nem a király, nem a kormány, hanem a függetlenségi párt hibájából?

Ezen célra mi sem vezet biztosabban, mintha letörök Kossuth tekintélyét, mely néhány év óta azon árboc a magyar nemzet hajóján, melyre minden vitorlánk és minden zászlónk magasra emelkedve feszül és leng.

Kossuth nélkül nincs egységes függetlenségi párt. Meghasonlott függetlenségi párt nemzeti romlás, Bécsnek szabad kéz. Ezért ellensége a nemzetnek, aki Kossuth ellen ront. A mi árbocunkat akarja tengerbe dobni, hogy elveszítse a függetlenségi párt is, a nemzet is a belső egyensúlyt.

A politikai válság.

A tegnapi naptól szenzációs fordulatot várt az ország. Az intéző bizottság, mely teljes központja ma a politikai eseményeknek, tényleg szenzáció számba menő határozatot is hozott. A bizottság tegnapi üléséig már-már úgy látszott, hogy a függetlenségi pártban szakadás áll be és Justh Gyula vezető szerepet kap. Ha ez bekövetkezett volna a mai helyzet még bonyolultabbá lett volna, Kossuth Ferenc energikus fellépte azonban megmutatta, hogy még mindig igen erős a pártja és a bomlás

kellott ismernie, hogy még ebben a vadászöltözékben is inkább látszik nagy urnak, mint ő ünnepélyes zsaketjében. De különösen mutatós volt az öreg, tiszteletreméltó Sebastien. Régi divatu pofaszakála, hófehér, ezüstös fényű haja volt, finom, diplomatikus mosolya arról tett tanuságot, hogy megszokta a föld nagyjainak szolgálatát. Diszkrét és korrekt volt egyidejűleg. Tiszteletteljes távolban követte gazdáját, jobb vállán a vadászpuskát, balkezeben az utazóböröndöt vive. De tartása nem volt alázas. Inkább látszott bizalmi embernek, mint szolgának.

Ricampin a vicomte elé sietett, mindkét kezét feléje nyujtva. Zajos örömmel üdvözölte, hogy a compiegnei elegáns utasok biztosan észrevegység. Aztán a postás felé fordult és dörgő hangon parancsolta:

— Ugyan miért nem veszi el a podgyászt Sebastien urtól? Vegye el tőle!

— Hol van na! Majd elveszem a podgyászt Sebastien urtól! — dörmögte a postás.

Sebastien, miután puskától, bőröndtől megszabadult, s karjait használhatta, szabad embernek érezte magát. Fel akart ülni a kocsi mellé a bakra, de Ricampin ur nem engedte. Esteledik már, s ilyenkor hűvös a levegő; jobb, ha az öreg szolga a kocsi belsejében, védett helyen tartózkodik.

A hogy tetszikmondta D'Ocaze mosolyogva.

által bekövetkező esélyeknek nem engedi kitétni.

A tegnapi intéző bizottsági ülésről tudósításaink a következők.

Összehívják a függetlenségi pártot.

A függetlenségi párt intéző-bizottsága ma délelőtt tíz órakor összeült harmadik tanácskozásra.

Tegnap este a Justh—Holló-csoport konferenciát tartott, hogy magatartását megbeszélje. Ezen azonban semmi irányban végleges megállapodást nem ejtettek, mert meg akarták várni az intéző-bizottság értekezletét. Ma a két ellentétes álláspont Ugron Gábor és Rátkay László beszédeiben ütközött össze. Az első a mérséklet, a várakozás és a megalkuvás taktikáját hirdette, Rátkay a radikális irányzat szószólója volt.

A főkérdés, melynek most kellett dölnie, az, össze kell-e hívni a pártértekezletet és a képviselőházat? A pártértekezlet összehívása kérdésében Holló Lajos, Justh Gyula és gróf Batthyányi Tivadar ma reggel kilenc órakor felkeresték Kossuth Ferencet és hosszasan értekeztek vele.

A képviselőház összehívásának dolga volt az intéző-bizottság vitájának másik állandó témája. Ma azután kijelentette Kossuth Ferenc, hogy ehhez az eszközhöz csak ekkor folyamodnak, ha végleges lesz a megállapodás, hogy a kormányt lehetetlenné akarják tenni.

— A kormány — mondta a kereskedelmi miniszter — el van tökéltve arra, hogy az *elnapoló királyi kéziratot nem jegyzi ellen*, mert darabontszolgálatot nem végez s alkotmányellenes cselekedetre nem kapható. Ha tehát nyílt konfliktust akar előidézni a függetlenségi párt a korona és a kormány közt s teljes harcot kíván provokálni, akkor hívják össze a házat.

A három férfi bevonult a kocsi belsejébe. A két ur fenn, a szolga pedig a kis ülésen méltóságteljesen foglalt helyet. Kezdte észrevenni az öreg, hogy igen jó helyre került, kedves, gazdag emberek közé. Ezt az érzést csak növelte Ricampin Virginia asszony, aki erősen befűzve, himzett vászonruhájában várt a kastély előcsarnokában, épp úgy, mint a feudális idők várurnői várták hajdan uruk fegyvertársait, avagy a vigkedvű trubadurt, hogy téli estéik magányát felvidítsa.

Nagy köszönések, kézsókók, istenhozottak után Virginia asszony szobájába vezette vendégét. Gyönyörű földszintes lakosztály, fürdő, toalett és dolgozószobával. Aztán diadalmas arckifejezéssel nyitott ki még egy ajtót:

— Ez itt Sebastien szobája. Felküldhettem volna a padlásra, a hol igen szép cseledészetünk van. De hogy mindig kéznél legyen, hát itt adtam lakást. Meg tudom, hogy a vicomte ur sem szívesen válik meg öreg szolgájától. Ugy-e, Sebastien, maga is örül, hogy a gazdája mellett maradhat?

— Ó igen — mondta Sebastien, mélyen meghajolva. — Már csak az emeletek miatt is jobb szeretek itt lenni maradni; az én koromban már nem nagyon fürge az ember. Meg aztán a vicomte urat is könnyebben tudom kiszolgálni.

Az ebéd pompás volt; rövidnadrágos szolgák serege hordta körül az ételeket, s az est

Szózat a nemzethez.

Kossuth Ferenc energikus fellépése meghozta a diadalt. Az intéző-bizottság a kereskedelmi minis ter akarata szerint határozott. Eszerint bármilyen kormány is jöjjön, annak elsősorban a választói reformot kell megcsinálni és csak azután a bankot.

Két dolog felett kellett döntenie a bizottságnak: vagy a képviselőházat hívják össze s ez esetben a fenti állapot következnék be, vagy pedig a függetlenségi pártot egy nagy értekezletre. Az intéző-bizottság a képviselőház összehívását nem tartja célszerűnek, de a függetlenségi párt összehívását igen. Ezen a nagyértekezleten Kossuth Ferenc informálni fogja a pártot a helyzetről és ezen szózatot készítenek a nemzethez, melyet a függetlenségi képviselők juttatnak el ez ország választóihoz.

A függetlenségi párt értekezlete a jövő hétre lesz összehívva. Szerdán este már Kossuth Ferenc ismertetni fogja a szózatot, melyet a nemzethez fognak intézni.

Városi közgyűlés.

Nagyvárad város törvényhatósága tegnap délután 3 órától este fél 9 óráig tartotta közgyűlését s letárgyalta az összes ügyeket.

Nagyobb vitát a villamos-vasut mostani tarifájának megtartása tárgyában kötött pótszerződés keltett. A sok felszólalással úgy összegabalyították a kérdést, hogy a főispánnak nehézséget adott rendes mederbe terelni az ügyet. A többség végre is elfogadta a pótszerződést, tehát továbbra is marad az eddigi 10 és 20 filléres viteldij.

Igen sok időt vettek igénybe az interpellációk.

hátralevő része is kellemesen, kedélyesen mult el a nagy szalónban, hol a Vanloo által festett páncélos, kardos ösök éppen nem hasonlítottak Ricampin urhoz.

Pont tizenegyor elbucsuztak, mert másnap, a vadászat miatt, korán kellett keletni; Virginia azonban III. Henrik-korabeli ágyán nyugtalanul forgolódott egész éjjel. Nem tudott aludni, mert eltelejtette megkérdezni a vicomte-ot, vajjon mit reggelizik. S mert tudta, hogy megrögzött szokásai vannak, rendes reggelijét kívánta adni. Alig hogy hajnalodott, méltóságos teste egész súlyával ugrott le az ágyról s a cselédlépcsőn, lábujjhegyen, Sebastien szobájába osont.

— Bocsásson meg nekem, kedves Sebastien, — sottogta — hogy zavarom, de maga, aki ismeri a vicomte ur szokásait, bizonyára meg tudja mondani nekem, hogy mit szokott reggelizni: teát, kávé, tejet vagy csokoládét, pirított kenyeret, vagy kiltit vajjal?

Sebastien felemelte szép ősz fejét és zavartan hebegte:

— Istenem . . . Nagyságos asszony . . . én nem adhatok semmiféle felvilágosítást . . .

— És miért nem?

— Mert csak tegnap este léptem a vicomte ur szolgálatába. Nyolc napra fogadott fel mindössze . . .

Nincs többé lábfájás!

a Fő-utcán szerezzé be, mert az ő tőle vett cipőkben a tyukszem és bőrkeményedés eltűnik. Telefon 512.

És ha ezt el akarja érni, úgy cipőszükségleteit okvetlen

ARANYI-nál

A közgyűlés lefolyása a következő volt:
Glacs Antal főispán elnökölt.

A bizottsági tagok közepes számmal voltak jelen.

A megnyitás után a polgármester havi jelentését terjesztették elő, amelynek érdekesebb adatait már közöltük.

Bejeleníti még a polgármester, hogy a múlt évi zárszámadásokat még nem terjesztheti be, mert most van tárgyalás alatt, továbbá, hogy a tanács június—augusztus hónapokra a hivatalos órákat délelőtt fél 8 tól délután fél 2 óráig állapította meg.

Ujváros fejlesztése.

A jelentés kapcsán felszólalt dr. Adorján Emil s kifogásolta, hogy az Ujváros fejlesztése tárgyában hozott közgyűlési határozat dacára nem tesz jelentést a polgármester az ügy állásáról.

Rimler Károly részletesen válaszolt. Fejtette, hogy a dolog előkészítés alatt áll, de az Ujváros fejlesztése tárgyában beadott memorandum oly nagy dolgokat sorol fel, hogy azokat még nem lehetett teljesen előkészíteni. Ha azonban csak jelentést kívánnak az ügy állásáról, azt a jövőben megteszi; eddig azonban ez nem volt szokásban.

Müller Salamon szólt a nyári színház mellé tervezett kioszkról, de beszédét éppenséggel nem lehetett hallani.

Elhalasztott választás.

A megüresedett irodatiszti és esetleg irónoki állás betöltésére került volna a sor, azonban Rimler Károly polgármester javasolta, miszerint tekintettel arra, hogy az irodatiszti állás betöltése tárgyában a múlt alkalommal nem jelölt egyedüli pályázó Molnár István napidíjas panaszbeadványt adott be a közigazgatási bírósághoz, — most ne töltsék a törvényhatóság az irodatiszti állást, hanem várja be a közigazgatási bíróság döntését, nehogy bonyodalmak támadjanak.

Levették a napirendről.

Az iskolaszéki tagok választása.

A községi iskolaszéki tagok megbízatása lejárt s így sorra került az iskolaszéki tagjainak újabb 3 évre leendő megválasztása.

Rimler Károly polgármester indítványára az eddigieket választották meg: Bozóky Béla és Beczkay Lajos kivételével, akik helyére dr. Mártonffy Marczelt és dr. Edelmann Menyhértet választották meg.

Előterjesztette a városi tanács a belügyminiszter leiratát, amelylyel az általános csatornázási szabályrendeletet jóváhagyta.

— Tudomásul vették.

Tudomásul vették a földmivelésügyi miniszter leiratát, amely szerint a 4 holdnál nem nagyobb szőlők tulajdonosait, ha italmérséssel kicsiben nem foglalkoznak, a bornyilvántartás kötelezettsége alól felmentik.

Előterjesztette a tanács, hogy a belügyminiszter feoldotta úgy a debreceni-nagyvárad helyi érdekű vasut, mint a fürdővasut részvényeire megszavazott 50—50 ezer koronás határozatot, mert a közuti alapot nem engedi ezen kiadásokkal megterhelni. Ha a város támogatni akarja a vasutakat, hozzon újabb határozatot s mutasson ki más fedezetet.

A városi tanács javasolja, hogy most ne hozzon érdemleges határozatot a törvényhatóság, hanem a jövő évi költségvetés tárgyalása alkalmával határozzanak a részvényjegyzés tárgyában.

A közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát.

A polgármesterek kongresszusa pártolás céljából megküldötte a kaszárnyák után csa-

tornázási és vízvezetési díjak fizetése, a beszállásdíjak s előfogati díjak felemelése tárgyában a honvédelmi miniszterhez intézett feliratát. — Hasonló felirattal pártolja a közgyűlés.

A tanács előterjesztését a szakirányú iparossegédek továbbképző tanfolyamának, az eddigi összeggel való támogatása tárgyában, elfogadták.

A községi polgári leányiskola átalakítása s az olasz közs. elemi leányiskola építési tervezetét és költségvetését beterjesztette a városi tanács. Az előirányzott összeg 111.273 korona.

Weisz Lajos, aki hosszú idő óta sürgeti az iskola építését, kéri, hogy az építés ügyét a tanács akként intézze, hogy a jövő évi szeptemberre átadható legyen.

Rimler Károly kijelenti, hogy még ez évben felül alá akarják hozni az épületet.

A tanács előterjesztését elfogadták.

A közgyűlés helyt adott azon kérelemnek, hogy dr. Nemes Áron váraljai kerületi orvos és dr. Barna Ármán ujvárosi kerületi orvos kölcsönösen kerületet cseréljenek.

A város részére szükséges irodai szerek szállításával Vidor Manó papirkereskedőt; a nyomtatványok szállításával pedig Sonnenfeld Adolt papirkereskedőt bízták meg.

A könyvmai munkákra a legelőnyösebb ajánlatot Guttman M. Helyfy utóda cég adta be. A városi tanács azt javasolja, hogy a könyvmai munkák előállítását házikézelésbe vegye a város.

Weisz Lajos ellenzi a házikézelést, mert a város minden házikézelésre ráfizet. Se nem gazdaságos, sem nem előnyös, hogy a könyvmai munkákat a város házilag készítse. Számokkal igazolja, hogy ráfizet a város a kezelésre. Indítványozza, hogy a tanács javaslata ellenében a munkákat adják ki a legelőnyösebb vállalkozónak.

Komlóssy József azt igyekszik bizonyítani, hogy a házikézelés olcsóbb is, de a közigazgatás gyorsasága szempontjából szintén a házikézelés az előnyösebb.

Balogh Döme szintén a házikézelés mellett érvelt. A városnak már be van szerezve a nyomda felszerelése.

Sas Ede tapasztalatából tudja, hogy a házikézelés mindég drágább. A város ne ugorjék bele bizonytalan kiadásba, hanem adják ki a munkákat a legelőnyösebb vállalkozónak.

dr. Vucskics Gyula harmadik módot ajánl. Ha a legelőnyösebb vállalkozó eddig hanyag volt, ne adják neki, hanem új pályázatot hirdessenek.

A közgyűlés dr. Vucskics Gyula indítványát fogadta el s így új árlejtést írnak ki a könyvmai munkákra.

Körös-utca aszfaltozása.

A tanács előterjesztést tett Körös-utca baloldali járdájának aszfaltozása tárgyában.

Adorján Emil indítványozta, hogy a Körös-utca mindkét járdáját aszfaltozzák ki.

Tóth Ferenc indítványozza, hogy a Körös-utcáról kikérülő ócska lapos követ Cillagváros Közép-utcájára helyezték el.

Rimler Károly felhívja a figyelmet, hogy ha Körös-utca mindkét járdáját aszfaltozzák, erre csak telében van fedezet, a másik részét kölcsön utján kell fedezni. A Tóth Ferenc indítványát ellenzi; egy utcát nem lehet így kikapni. Fontosabb utcája is van Csilagvárosnak.

Kepes L. Miklós érveket hoz fel Körös-utca mindkét oldalának aszfaltozása mellett. 3 kivételével aláírták az összes háztulajdonosok, hogy viselik a szabályrendeleti költséget.

A közgyűlés elhatározta, hogy Körös-utca mindkét járdáját kiaszfaltozzák.

A villamos vasut tarifája.

A tanács előterjesztette a villamos-vasutal kötött pótszerződést, a mostani 10 és 20 filléres tarifa további fentartása mellett, olyképp, hogy a szerződés 3 napra felmondható.

Dr. Adorján Emil ellene van a pótszerződésnek, mert a 10 és 20 filléres tarifa a közönség érdeke ellen van. Azt ne higgyék, hogy a vasut a saját kárára dolgozik. 3 zónás utas kevés van, s most 16 fillér helyett 20 fillért kell fizetni. A vasut magatartása nem érdemel bizalmat. A gyermekek után is jogtalan díjat szed. Éppen semmi ok nincsen arra, hogy most megkössék a szerződést a türethetetlen állapotra. Indítványozza, hogy adják vissza a szerződést a tanácsnak.

Rimler Károly hivatkozik rá, hogy hosszú vita után állapították meg a 10 és 20 filléres tarifát. A szerződés csak 8—24 fill. díjat állapít meg. Számadatokat hoz fel a mai tarifa mellett. Ebből derültség között azt az abszurd eredményt hozta ki, hogy Nagyváradon olcsóbb a villamos, mint Bécsben. A társaság hajlandó a 8—24 filléres tarifát behozni, de ettől óva inti Nagyvárad törvényhatóságát. Ajánlja a beterjesztett pótszerződés elfogadását, mert abban megvan óva a város érdeke.

Dr. Stokker József nem fogadja el a pótszerződést s az előterjesztett számadatokat a személy forgalomra. Fejtette, hogy a 8—24 filléres tarifa előnyösebb volna a közönségre. Indítványozza, hogy az ügyet adják vissza a tanácsnak, hogy tanulmányozza az ügyet.

Táray Sándor tapasztalata után mondhatja, hogy a mostani 10 és 20 fill. díjtétel előnyös, ezért a tanács javaslatát elfogadja.

Bordé Ferenc azt akarta bebizonyítani a törvényhatóságnak, hogy a vasut szintén egyes vonalán 3 vonalszakaszt hozhat be.

Dr. Kazay Kálmán felhossa a villamos vasut eddigi dolgait a várossal szemben. A forgalom emelkedik, hát ne emeljék, hanem szállítsák le a tarifát. Így több lesz az utas. Kifogásolja, hogy a vasut állomás érintésénél mindég 20 fillért kell fizetni. Másutt ilyen abszurdum nincs. A pótszerződést nem fogadja el, hanem a Stokker indítványát fogadja el.

Dr. Grósz Menyhért a szegény nép érdekében tartja helyesebbnek a mai tarifát. Jöndulattal kell tárgyalni a dolgot. Kéri, hogy fogadják el a tanács javaslatát.

Dr. Adorján Emil a polgármester statisztikáját nem tartja csálhatatlannak. Tudni kellene hány volt 10, vagy 20 filléres s más kedvezményes jegy. Ha ezt tudnánk, más véleményünk volna. A vasutvállalatnak respektálni kellene a város érdekét, dacára nagy protektorának; de ellenkezőleg a vasut mindég brüszkön viselkedik a tanácssal szemben. A kérdést vegyék le a napirendről s tanulmányozzák. Ezután Bordét cáfolja az alapszerződésből. Kérde, hogy miért sürgős ez a dolog? Vegyék le most a napirendről, nem oly sürgős. Győződjenek meg a könyvekből a forgalomról. Készítsék elő a 8, 16 és 24 filléres alapon a kérdést.

Rimler Károly: Ha Adorján így kezdte volna beszédét, nem lett volna nagy vita. Stokker beszédével foglalkozik. Ha 3 zóna lesz, a nagy többség nem 10, hanem 16 fillért fizet. Azt, hogy egy hónapra vegyék le a napirendről, elfogadja.

Dr. Stokker József hosszabb beszédben fejteti a 8, 16 és 20 filléres tarifa előnyösebb voltát s ajánlja indítványának elfogadását, hogy tanulmányozzák a dolgot. Közösen állapítsák meg, hogy miként osztanak fel 3 zónára.

A többség a tanács javaslatát elfogadták.

Interpellációk.

Óvári Lajos: A Porondon levő állapotok tárgyában szólal fel. 30 családot állandóan fe-

Ujdonságok érkeztek

Naponta érkeznek női kalap modelok.

esernyőkben, harisnyákban
és keztyűkben.

Telefonszám 130.

Ujhelyi Róza

RAKÓCZI-UT, (Bazár-épület).

női kalap, ernyő
és keztyű külön-
legességi üzlete

nyeleti a víz, ha nagyobb eső van. A csengeri-utcai csatornát kössék össze a Porondon már készen levő csatornával. Görbe-utcát is mindég elönti a víz s ott ződül.

Rimler Károly polgármester megnyugtatta az interpellálót, hogy Görbe-utcát közelebb ki-kövezik.

Tudomásul vették.

Fried Ferenc a tisztviselőtelep ügyében szólal fel. Az ez irányú beadványt miért nem terjesztik a közgyűlés elé.

Rimler Károly felel, hogy Nagyváradon csendőr iskolát akarnak felállítani s azt a helyet e célra szánták. Még nem dönt el a kérdés, a kormány megígérte. Míg ez nem dől el, addig a magántisztviselők beadványa felett nem határozhatnak.

Fried Ferenc nem veszi tudomásul a választ.

Komlóssy József: Fontos a csendőriskola, de az, hogy melyik tisztviselő kapjon kedvezményes házhelyet, nem közérdek. A vádat visszautasítja.

Rimler Károly újabb kijelenti a csendőriskola fontosságát.

A választ tudomásul vették.

Schwarz Izidor a munkásházak létesítése ügyében szólal fel. Szándékozik-e a város egyszerű munkásházakat építeni, a terveket miért nem készítik.

Rimler Károly válaszolt. A kérdés nehéz, államsegélyvel vihető csak keresztül, de a városnak is nagy áldozatot kell hozni. Ősszel beterjesztik a javaslatot.

Tudomásul vették a választ.

Képes L. Miklós a köztisztaság kérdésének rendezését sürgeti. Az utcákat nem seprik, mindenütt szenny. Miként szándékozik ezt a polgármester rendezni?

Rimler Károly rámutat, hogy tervezeteket készítettek, de a város tisztántartása évi 270 000 koronába kerülne. Ez 27 százalék köz-költő volna. Most van ajánlat, de az téves. A gazdasági ügyosztály veszi át a dolgot s a jövő hónapban előterjesztést tesznek.

Tudomásul vették.

Déry János a Bottó hagyaték alapító oklevelét sürgeti. 20.000 korona kamatvesztéséget veszített a halogatással a város.

Rimler Károly visszautasítja a vádat. A miniszter és a közalapítványi igazgatóság kifogásolta az alapító levelet s dacára a sürgetésnek még mindég nem hagyta jóvá. A hagyatékot nehéz volt összehozni, ezért késett a dolog.

Tudomásul vették.

Dr Kazay Kálmán az egész városban található köztisztasági absurd állapotokat sorolja fel. A piacot soha sem takarítják, ép úgy, mint a folyókákat, pedig szabályrendelet van rá.

Gerő Ármán: A rendőrség megteszi a kötelességét. Hátról hátra járnak s kihágást indítanak. Amit Kazay felhozott, kiszinezett dolog. Nehéz kérdés mindenben rendet hozni, mert a városnak nincs elég fedezete. Igyekeznek a dolgokat rendezni. A rendőrség nem szolgált rá a vádakra. Személyzet és anyagi erő kevés.

Rimler Károly szíri az a baj, hogy nincs csatornázás. Most már a megvalósítás előtt áll. A szénapiac kövezése programban van.

Tudomásul vették a választ.

Balogh Döme a múlt évben teljesített aszfalt munkálatok tárgyában szólal fel.

Rimler Károly polgármester válaszolt s választ tudomásul vették.

Dr Váraai Ödön a Páris-patak legutóbbi áradásával kapcsolatban felhívja a tanács figyelmét a Páris-patak szabályozásának kellő módon való elkészítésére. — Továbbá kifogásolja,

hogy az állami iskolák asztalos munkáira beérkezett ajánlatokat miért nem terjesztették be. A polgármester válaszolt s azt tudomásul vették.

*

Az interpellációk után megszavazták az aradi vesztőhely megváltására 400 koronát s apróbb ügyek letárgyalása után a közgyűlés este fél 9 órakor véget ért.

Urnappja.

Nagy egyházi pompával ment végbe a katolikus egyház legfőbb ünnepén az istentisztelet a nagyvárad i. szert. székesegyházban. Pompás, verőfényes idő kedvezett a körmenetnek. Ezrekre menő közönség hullámozott már kora reggel a székesegyházhoz vezető utakon.

Reggel 7 órakor vonult ki zenekarral a József-ezred díszszázada s állást foglalt a székesegyház udvarán.

A városi és megyei tisztikar Glac Antal főispánnal és Rimler Károly polgármesterrel, a katonai tisztikar pedig Grünzweig Arthur altábornagygyal élén jelentek meg a székesegyházban.

A székesegyház udvara s a káptalan soróriási területe zöldfüvel volt behintve. Mind a négy sátor zöld, friss lombokkal, virágokkal igen csinosan volt összeállítva.

A szent misét Fetser Antal felszentelt püspök végezte nagy segédlettel, dr Karácsonyi János prépost-kanonok pedig remek egyházi szent beszédet mondott.

Fél tíz óra tájban indult ki a templomból az impozáns körmenet, amelyet szintén Fetser Antal püspök vezetett. Fehérbe öltözött leánykák rózsaleveleket, virágokat szórtak az oltári szentséget vivő főpap elé.

Hangos zeneszóval vonultak sátorról sátorhoz s az Evangélium felolvasása után a díszszázad dísztüzet adott.

A magasztos ünnepélynek 11 órakor volt vége.

Urnapi ebéd Fetser püspöknél.

Urnapp alkalmából Fetser Antal püspök, káptalani helynök ebédet adott, melyre a következők voltak hivatalosak:

Baróthy Pál, Bary József, Belezny Antal, dr Bozóky Alajos, Brém Lőrinc, Burián Lajos alezredes, Butyka Lajos állomásfőnök, Csécsi Nagy Imre huszár őrnagy, Dietrich Albert dandárparancsnok, Dietrich Rudolf tüzér ezredes, Dus László, Eröss Rezső jószágigazgató, Frankó Endre, Gabriely Lajos, Gauruder Izaurus capucinus r. házfőnök, Gerő Ármán rendőrfőkapitány, Glac Antal főispán, Grallert Konrad, Grócz Béla, Grünzweig Arthur altábornagy, Halász Gyula plebános, Hlatky Endre, dr Hoványi Gyula, Imrik S. Zoltán plebános, dr Karácsonyi János, dr Karsch Lollyon, Keszthelyi Zoltán várm. főjegyző, Kertész Miksa, Kolosy Béla, Kuun Frigyes százados, Kugler Albert, dr Lányi József felsz. püspök, dr Laurán Ágoston gör. kath. nagyprépost, Makutz Ernő, Mayer Antal, dr Mazurek Gyula, Medvigy Mihály, dr Miskolczy Ferenc alispán, dr Molnár Imre jogtanár, dr Némethy Gyula, Novotny S.

Alfonz, Papp Imre kápt. főtiszt, Papp Miklós pénzügyigazgató, Pernecky Jenő ezredes, dr Radu Demeter gör. katolikus püspök, Rádl Ödön kir. tanácsos, Ránffy Zsigmond őrnagy, Rimler Károly polgármester, Rosenzweig János őrnagy, Schreitter Lajos ezredes, dr Schweiger Ede, Sebesztha Ottokár csendőr százados, Siket Traján postaigazgató, Spett Gyula, Szählender Károly, Sztaniszlavszky Adolf kir. főügyész, Sark Gyula, Szechenyi Jenő, báró Szentkereszt Zsigmond táblai elnök, Szirmay Miksa s. tanfelügyelő, Szokoly Tamás képviselő, báró Ulm Ferenc alezredes, Urbán Adolf, Varró Domokos, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, dr Vass Bertalan főigazgató, dr Vucskics Gyula esperes, plebános, dr Wimmer Julián.

Félegy táján kezdtek gyülekezni a vendégek az illusztris főpap káptalansori lakásán. Két teremben, három hosszú asztalnál volt terítve a vendégek számára. Egyik asztalnál dr Radu Demeter megyés püspök, a másikonál dr Lányi József tinini püspök, a harmadikonál a házigazda ült az asztalfőn; vele szemben szülei foglaltak helyet.

A pecsenyénél pezsgős pohárral kezében a figyelmes házigazda néhány szíves szóval köszöntötte vendégeit, kiknek sorából Glac Antal főispán állott fel s talpraesett, szívből jött szavakkal emelte poharát a vendéglátó házigazdára. Két nagy és fontos körülmény választ el engem — ugymond a főispán — Fetser püspöktől: vallásom és politikai álláspontom. De ennek dacára egyik vagyunk a vallásosság ápolásában és a magyar haza szeretetében, valamint igen sokszor találkozunk a jótékonyság gyakorlásában. Ezekon kívül még egyért becsült nagyra Fetser püspököt: azért a példás tiszteletért és szeretetért, melylyel ő öreg szüleit veszi körül. Adja Isten, hogy ezek a tiszteletméltó szülők sokáig örvendhessenek az ő boldogságának!

A lendületes kedves szép köszöntő nagy hatást tett a vendégseregre, mely fél négy után vett búcsút a házigazdától.

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjenek.

* **Társasvacsora Karácsonyi kanonok tiszteletére.** Hétfőn, június 14-én este tartja meg a nagyvárad i. katolikus kör dr Karácsonyi János elnök tiszteletére rendezendő társasvacsoráját a Püspök-fürdőben. A kik még nem váltották meg jegyeiket, ma délig a katolikus kör szolgájánál sziveskedjenek azt megváltani. Egy teríték ára 3 korona.

* **A megye költségvetése.** A megye 1909. évi költségvetésében tudvalevőleg a belügyminiszter lényeges törléseket eszközölt. A költségvetés késedelmes leérkezése miatt igen nagy zavarok következtek be a megye gaz-

Figyelmes,
finom női
kiszolgálás

Hideg konyha

PAIZS BÉLA
A VILÁG KÖZEPÉHEZ
BETHLEN-UTCA
vendéglője és
kert-helyisége

Kőbányai sör. — Tisztán kezelt borok. — Családok részére külön lugasok.

Minden este
cigány
zene.

Kitűnő tekepálya.

dálkodásában. Többek között például az irodai felszereléseket úgy szerezte be a vármegye, amint az a költségvetésben elő volt irányozva és amint az a múlt évben is szükséges volt. A miniszter azonban megváltoztatta ezt a tételt is, a vásárlások az elmúlt félévben pedig bekövetkeztek, most tehát kérdés, hogy ki és miből fizesse meg a megye irodaszereit. De kellemetlen helyzetbe jutott a megyei árvaszék ügymenete is, Ugyanis a jelenlegi tisztviselői létszám már eddig is meghosszabbított hivatalos órával és megfeszített erővel dolgozott abban a reményben, hogy egy félévnél tovább úgy sem tart és akkor majd jön a segítség. Ez nem következett be. A tisztviselők ki vannak merülve, tovább nem fogják feszíteni idegeiket, mert nem bírják, amiből megint csak a restanciák növekedése fog következni, Talán jobb lett volna, ha a 17 főszolgabírói tiszti légyén helyett az új tisztviselői állásokat rendszeresítették volna, annál is inkább, mert a főszolgabírói hivataloknak eddig is megvolt a saját hivatalszolgájuk, ez az újabb állás fölösleges. Ezek a legkicsúcsorodóbb tételek, melyek a költségvetésben előfordulnak és arra indítják a megye vezetőségét, hogy a minisztert határozata megváltoztatására felkérje. A költségvetés tárgyában a fenti indokok alapján június hóban rendkívüli közgyűlést fog tartani a vármegye és akkor az 1909. évi költségvetés ugyanolyan folyamaton megy majd keresztül, mint ment a múlt évi.

*** A közuti zárszámadás közszemlén.** A törvényhatósági közutak építése, kezelése és fentartásával járó kiadásokról és ar érintett kiadások fedezésére szolgáló bevételekről összeállított 1907. és 1908. évi zárszámadást Nagyvárad város közigazgatási bizottsága folyó év május hó 7-én 309—1909. kb. sz. határozata szerint felülvizsgálta és elfogadta, ennél fogva a zárszámadás iratok az 1890. I. t.-c. 18. § rendelkezéséhez képest folyó június 10-től június hó 25. napjáig bezárólag terjedő 15 napi közszemlére kitétetnek a városi irodavezető hivatal helyiségében. Erről a város közönsége azzal értesítettik, miszerint a zárszámadást az adófizető polgárok közül bárki megtekintheti s ellene felszólalásait írásban a város polgármesterénél beadhatja. Nagyvárad, 1909. június hó 8. *Rimler* Károly, polgármester.

*** Megakadályozott érettségi vizsgálat.** A belényesi érettségi vizsgálatok most tartanak. A vizsgálatok sima lefolyását azonban az írásbeli dolgozatok befejezés után egy kis kellemetlenség zavarta meg. Ugyanis egy nyolcadbeli tanuló, aki szintén elvégezte az írásbeli vizsgálatot, feljelentést tett egyenesen a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. A feljelentésben azt adta elő a diák, hogy az írásbeli vizsgák alatt ők mindnyájan puskáztak. A feljelentésre a miniszter azonnali elrendelte a vizsgálat megindítását. *Novotny* S. Alfonz el is utazott Belényesbe, ahol megtartották a vizsgálatot. Ennek során kiderült, hogy az önmagát feljelentő diák elmeállapota nem egészen normális és csak így tehette meg a feljelentést, a melynek különben semmi alapja sem volt. A feljelentő diák valószínűleg az érettségi vizsgálatoktól való félelmében jöhetett arra az időre beszámíthatatlan állapotba, míg a feljelentést készítette. A rövid időre megszakitott érettségi vizsgák tovább folynak.

*** A Rimanóczy fürdő bérbeadása.** A Budapesti központi fürdő igazgatósága kérdést intézett Nagyvárad városához, hogy bérbeadja-e a Rimanóczy-fürdő. A város törvényhatóságá-

ban igen sokan vannak, akik a fürdő bérlet utján való jövedelmezését tartanak a leghe lyesebbnek, mert a házikezelést a városra nem tartják előnyösnek. Ha ilyen nagy az érdeklődés, meg kellene ragadni az alkalmat, hogy legalább tisztában legyen a város a felől, minő összeget lehetne bérlet utján kapni a fürdőért

*** Diákok céllövészete.** Mint annak idején jelentettük, a közoktatásügyi miniszter a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg elrendelte, hogy a középiskolai ifjuság a fegyvertógásokban és céllövészeten kiképeztesse. Városunk három középiskolájának u. m. a felső kereskedelmi iskola, főreáliskola és főgimnázium felső osztályainak ifjusága január óta részesült a kiképzésben, melylyel a helybeli honvéd ezred parancsnokság Garal Sándor százados bizta meg, ki Zecheutmayer Károly hadnaggyal és 6 beosztott altiszttel végezte e munkát. A mai napon d. u. a katonai lőtérén egybegyűlt tiszteknek, tanároknak és vendégeknek nagy öröme telt abban a látványban, melyet a katonák, diákok fegyverrel felszerelve nyújtottak. Különösen a céllövészeten tüntek ki, melyben igazán bámulatos gyakoroltságra tettek szert. Dr. Kovács S. János felső keresk. igazgató különösen Gaal százados érdemét emelte ki a díjak kiosztása alkalmával, ki e nehéz munkát rendkívüli ambícióval és tapintattal végezte. Gaal századosnak jelmondata, melylyel a tantolyamot megoyította az volt: »A jó céllövőnek fegyvelmezt rend s embernek kell lennie ezeket a férfias eredményeket fejleszék ki ezen a tantolyamon még jobban, mint eddig tették.« Ez az intés az igazgató a maga részéről is lelkére kötötte az ifjuságnak. A díjakat Kappel Györgyné főreáliskolai tanár neje osztotta ki. Díjakat adományoztak: Főreáliskola tanári kara, Főreál iskola, Kereskedelmi iskola, Kereskedelmi iskola ifjusága, Premontrei gimnázium tanári kara, a 4. honv. gy. ezred tisztikara, a honvéd hadapród isk. tiszti kara, a Polgári lövészegylet, Vidovich Béla főreál iskolai tanár és Kálmán Sándor ezredes. Díjakat nyertek: I. Kertész István felső keresk. isk. II. Molnár György felső keresk. isk. III. Weinszeisz Károly főreál isk. IV. Orbán Sándor gimnázium. V. Szegedi Oszkár főreál isk. VI. Markovits Pál gimnázium. VII. Hornyánszky Pál gimnázium. VIII. Goldmann Tibor keresk. IX. Bartsch József kereskedelmi iskolai növendékek. A céllövészet dacára a rossz időnek igen jól sikerült.

*** Razzia a megyében.** Csütörtöki számunkban megirtuk, hogy a megyében a csendőrség általános razzitát tart, hogy a közbiztonsági állapotokat megerősítse. A nagy razzia különösen az utóbbi időben elszaporodott kóbor cigányok garázdálkodásai szolgáltattak okul. A razzianak tegnap már Nagyváradon is mutatkoztak a nyomai. Tegnap reggel ugyanis a város határában három cigány karavánt fogott el Grenó lovas rendőr. A cigányok Sályiból menekültek a csendőrség razzijára elől. A cigányok jelenleg a rendőrség fogjai, még azonban nem lehet megállapítani, hogy bűnösök-e, vagy sem. A vizsgálat, mely megindult lesz hivatva a cigányok eddigi viselt dolgait napfényre hozni.

*** Tiszteletbeli kinevezések.** *Glac* Antal főispán a tegnapi városi közgyűlésen dr *Molnár* Imre közeg. gyakornokot tiszteletbeli aljegyzővé, dr *Berkovits* René orvost pedig tiszteletbeli városi orvossá nevezte ki.

*** Rehabilitált járási irnok.** Még az év elején történt, hogy az érmihályfalvai járási irnok *Bercelly* György fegyelmi vizsgálatot kért maga ellen a miatt, mert főszolgabírája *Dobozy* Kálmán olyan cselekedetekkel gyanúsította meg, a melyek nem férnek össze a tisztviselői állással. A járási irnok kérelmére *Dobozy* Kálmán a vádakat, melyekkel Ber-

cellyt illetve szintén jelentésbe foglalta és kérte a fegyelmi vizsgálat megindítását. A főszolgabíró jelentése alapján az alispán elrendelte *Bercelly* György ellen a fegyelmi vizsgálatot s ennek befejeztéig felfüggesztette az állásától. Az alispáni intézkedést *Bercelly* megfélebbezte a közigazgatási bizottsághoz, amely helyben hagyta az alispán intézkedéseit. A két egybehangzó ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet adott be *Bercelly* az alispánhoz, hogy azt terjessze fel a belügyminiszterhez. Ugyancsak a két ítéletet *Glac* Antal főispán is megfélebbezte és így az ügy fel került a belügyminiszterhez, az alispánnak azon hozzáadásával azonban, hogy a felülvizsgálat el vagy el nem rendelése felett egyedül ő, az alispán dönthet. A miniszter intézkedése ez ügyben tegnap érkezett le úgy a közigazgatási bizottsághoz, mint *Glac* Antal főispánhoz. A miniszter első sorban *Bercelly* Györgyöt visszahelyezte állásába, intézkedését a miniszter azzal indokolja meg, hogy a feljelentésben felhozott vádak, melyek szerint *Bercelly* György a hivatalát elhanyagolja, a teleket a hivatal ellen izgatja, nem konkrét vádak, azok miatt a felfüggesztést nem lehet fenntartani. Az alispán ama kommentárjára pedig, mely szerint a felülvizsgálat felett kizárólag az alispán dönthet, a miniszter leiratában határozotta kijelentette, hogy az csakis a belügyminiszterhez, tehát felsőbb hatósághoz tartozik.

*** Ujságíró a pápánál.** *Nardini* olasz ujságíró lapjába igen érdekes tudósítást irt római utjáról, amikor *X. Pius* pápa is kihallgatáson fogadta. A pápa többek között elmondta az ujságírónak az ő életmódját.

— Aludni és étkezni — így szólt — a felső emeleten szoktam, épen a termék fölött. Ott több a levegő és messzebb láthatok az ablakaimból. Azokban a szobákban, ahol én lakom, azelőtt a bibornok államtitkár lakott.

Azután arról a két oroszról kezdett beszélni, amelyet *Menelik* ajándékozott a pápának.

— Nagyon szép oroszlanok, — vélte a pápa. — Gyönyörűen megnőttek és igen élénkek. Csak inteni kell nekik s a rácshoz jönnek és kidugják az orrukat. Néha persze nyugtalanok.

A pápa, aki eddig igen élénken társalgott, egyszerre elhallgatott és elkomolyodott.

— Nyolc hónapja már, hogy nem láttam az oroszlanokat. Nyolc hónapja nem voltam a kertben. Akkor is kocsiban mentem végig a kerten és lábam nem érte a földet...

— Most persze szentséged automobilon fog járni, amelyet *Pierpont Morgan* ajándékozott?

— Oh, hát ő az ajándékozó? Etelől nem kaptunk megbízható értesítést. *Monsignore Spandre* mesélte, hogy tegnap látta Turinban az automobilt és nagyon el volt ragadtatva.

— Egynehány lapban azt olvastam, — folytatta az ujságíró — hogy ugyanazon okból, mint a biciklizést, mert nem egyeztethető össze a papi méltósággal, az automobilozást is meg fogják tiltani a klérusnak.

— Szó sincs róla! — felelte a pápa. — A pap, de még maga a pápa sem veszt egy cseppet sem méltóságából, ha automobilon ül. Ezzel az interview véget ért.

*** A kereseti adók kivetése.** Nagyvárad város adókiivető bizottsága a III. oszt. kereseti adók kivetését június hó 21-én kezdi meg.

*** Eltűnt urileány.** Megirtuk, hogy május 30-án *Kousál* Antal székelyhídi állatorvos leánya *Margit* eltűnt. A leány a templomba indult és ez ideig nem tért haza. A hatóság most körözést adott ki a leány feltalálása végett. Az eltűnt személyleírása a következő: Termete magas, kissé előre hajlott, haja sötét

Apró hirdetések

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűből 8 fillér.
A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban: Szilágyi
Dezső-utca 5. sz. alatt. Telefon szám 263.

Kepes Elek

orvosi kötszerész és keztyűs, Nagyvárad, Sas szálloda. (Passage.) Készíték saját műhelyemben a legkomplikáltabb sérvekre kitűnő sérvkötőket továbbá háskötőket, gummi barisnyákat, egyenes tartókat, betegápolási cikkeket és minden e szakmába vágó munkáit a legjutányosabb árban, jótállás mellett. — Szarvasbőr-lepedőket és vánkösöket, valamint mindennemű másféle szarvasbőr-munkákat is készítek a legjobb kivitelben. Kesztyű tisztítást és mindennemű javítást is felvállalok. Nők és férfiak részére külön próba-terem.

Kiadó

Lukács György-u. 33. sz.
4 szobás utcai lakás előszobával mellékhelyiségekkel azonnal. Esetleg ezen ház eladó.

Bártfai cukrász.

Fő-u, Gerlicsi-ház. május 1-től kitűnő fagyalaltot és jeges kávét készít naponta változatosan. Ugyan ott tisztán és tea vajból készült tészták és torták kaphatók darabonként 8 fillér. Minden e szakba vágó megrendelést a legjutányosabban fogadok el.

Kalapok

a legjobb minőségben és a legdivatosabb formákban Reichard áruházában kaphatók.

Házasuandók

figyelmébe!

Vas- és rézbutor, matrutzok, sodronybefétek, divánok, falitükrök, képek, szentképek, ablakredőnyök előnyösen beszerezhetők Friedl és Társánál Nagyteleki-utca 16.

MOSKOVITS

anatomiai cipők a legjobbban.

4777/909. sz.

Árlejtségi hirdetmény.

A város tanácsától nyert megbízás folytán a Pece patak árapasztó esatornáján tervezett vízostómű és syphon, továbbá kommandánsréti zsilip építő munkálatainak vállalatba adása céljából f. évi június 24-én d. e. 10 órakor a városháza bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:

1. Az árapasztó csatornának az anyamederből való kiágazásánál építendő vízostóműnek, — mely áll egy beton cső zsilipből és egy beton duzzasztó műből, — összes munkálata.

2. Az árapasztó csatorna és anyameder kereszterésénél építendő syphonnak három l. o. m. átmérőjű beton csőből és beton ellen falakkal összes munkálatai.

3. A kommandáns réten az ottani vizeknek a Pece árapasztó csatornájába leendő bevezetése céljából építendő beton zsilip összes munkálata.

Vállalkozó a munkálatokat a városi mérnöki hivatal felhívásától 8 napra megkezdeni s 60 munka nap alatt befejezni tartozik.

Bánatpénzül az ajánlati összeg 5%-a teendő le a városi házipénztárba.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta, vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlathoz.

Ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi elnök kezéhez 1909. évi június 24 ik napjának d. e. 10 óráig adható be. Az ajánlatok a nyilvános árlejtésben fognak felbontatni.

Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak a szabályszerűen kiállított és pecsételt lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül, vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékban megjelölendő az a munkálat, melyre az ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csakis egységárak megjelölése mellett tehető, ebből a célból a város ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket bocsát a pályázók rendelkezésére, vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységi árakat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok végrehajtását kötelezik.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek, ártételekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltétel és költségvetések ugyanott díjtalanul kaphatók.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy jelen hirdetményt, az árlejtségi feltételeket, ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket és terveket ösmeri és azokat magára kötelezőknek elfogadja.

A közszállítási rendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelező.

Az összefüggésben álló munkálatok csak egy fővállalatnak adhatók ki, vagyis 1. 2. és 3 tétel alatti munkálatokra — külön is lehet ajánlatot tenni, azonban ezeknek munkanemeire tett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés megtörténik, elegendőben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállítóképeségüket és megbízhatóságukat azon keresk. és iparkamra bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fentartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1909. május 29-én.

Komlóssy József
tanácsnok, mint az árverési
küldöttség elnöke.

Kecskeméthy István

étterme, sörcsarnoka, kavéháza, legszebb kerthelyisége **NAGYVÁRAD, KERT-UTCA.**

Naponta frissen csapolt sör, saját termésű
:: tisztán kezelt hegyi borok ::

Társas ebédek, vacsorák, vagy lakomák
étlap szerint, vagy megállapított árak mel-
:: lett elfogadtatnak. ::

Abonensek elfogadtatnak mérsékelt árak
:: mellett ::

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szives figyelmét felhívni, hogy vendég szobáimat ujonnan berendeztem és tisztántartására különös gondot fordítok. Ugyisint a szállóhely olcsó ár mellett szives rendelkezésre áll.

Hol szórakozunk esténként? csak is a NEMZETI SZALLODA hűvös és kellemes kerthelyiségében, hol minden este mozgófénykép előadások tartatnak cigány zene mellett. Minden második nap teljesen új műsor.

Számos látogatást kér tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN

a Nemzeti Szálloda bérloje.

FORMENTHOL

Kéz- és lábizzadás ellen

a legjobb szer

Hűsít!

Szagtalanít!

Ára 80 fillér.

Kapható az »ARANYAS«
gyógyszertárban
Nagyvárad, Szent László-tér.

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük jó ismerőseinket, barátainkat és a t. közönséget, hogy a Torna-u. és Nagypiac-tér sarkán levő

Temesvári sörcsarnok éttermét

f. évi június hó elsején, ujonnan átalakítva átvettük.

Többféle hegyiborok. Dalmáciai édes vörös bor. Kitűnő frissen csapolt sör. Kifogástalan házi konyha,

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel.

Lökösházy László és Lökösházy Béla
vendéglősök.

Női kiszolgálás!

Reggelig nyitva!

Abonánsok felvételnek!

Kalap virágok

a legfinomabb kivitelben, valódi francia rózsák a legszebb színekben, valamint präparált pálmák, disznóvénnyek és menyasszonyi koszorúk mélyen leszállított árban kaphatók **Kapucinus-utca 5. sz. alatt.** Régi virágok festését és frissítését jutányos áron eszközli: **REICH**
:: IRMA, művirágkészítő. ::

Közgazdasági Bank Részv.-társ.
Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz
Betétek után tiszta

5%

kamatot fizet.

BARTA IMRE

SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ

NAGYVÁRAD, Szilágyi Dezső-u. 29.

ELVÁLLAL: Szobafestést, mázolás, tapétázást és minden e szakmába vágó munkát olyan árban, melyért senki el nem készíti.

KITÜNŐ AJÁNLATOK!!

EURÓPA

nagyszálloda

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Tulajdonos: Fülöp István.

Szigoruan szolid családi mulatóhely. Nagyvárad legszebb — vadregényes kertje a hegy tövében. Minden este elsőrangú mozgófénykép előadás. *Kizárólag saját szüretelésű borok* Frissen csapott kőbányai sör. Esténként cigány zene. Kifogástalan magyar konyha. Polgári árak.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség becses tudomására, hogy

Nagyváradon, a Rákóczi-ut 3. sz. a.

Weinstock-féle óra, látszer és
:: fényképező cikkek üzletet ::

átvettem, melyben ezen áruk nagy választékát raktáron tartom és azokat jóállás mellett pontosan javítom. Főtörekvésem, hogy a mélyen tisztelt közönség bizalmát kiérdemeljem, miért is becses partfogást kérve vagyok mély tisztelettel

P E T R I Á R P Á D

órászmester, látszerész és műszerész.
«KODAK» gépek és filmek kizárólagos raktára Nagyvárad és Bihar-megye részére.

Csak a hölgyeket érdekli,
hogy hosszú éveken külföldön voltam és tanulmányutam befejezte után

Nagyváradon,

Arany János-utca 2. szám

alatt női ruhaszalont nyitottam.

Készítek modern princess-ruhákat, angol kosztümöket, iziéses toaletteket, stb. stb.

Kitűnő kifogástalan szabás.

Rendkívül olcsó árak.

:: Egyetlen kísérlet meggyőz mindenkit. ::

A hölgyközönség partfogását kéri kiváló tisztelettel

Heller Jakab.

! Hegyi üdülőhely Nagyváradon !

Páratlan a maga nemében!

Lobermayer Ferencz

(Karger-féle)

nyári étterme és kerthelyisége

— **Vizezék-utca 36. szám alatt.** —

A város legjobb tekepályája.

Ez évben először; meleg konyha.

Csakis Karger-féle saját termésű borok.

Pontos kiszolgálás. Cigányzene.

!! A város legárnyasabb kertje !!

Uj üveges üzlet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Nagyváradon Hant Frigyes cégnél **11 évi praksisom után** után épület-üvegezési és képkeretezési üzletemet **Olaszi, Szt. János u. 2.** Grám-házban

megnyitottam.

Fő törekvésem, hogy a n. é. közönséget tartós munkámmal és szolid kiszolgálással megnyerjem. — Épület üvegezését és képkeretezését a legnagyobb pontossággal teljesítem, üvegporcellán, konyha edényeket jutányos áron szolgáltok. A n. é. közönség partfogását kérve mély tisztelettel:

Dobó (Dluhopolszky) Alajos.

A 4 százalékos korona járadék június 1-én esedékes szelvényeit

**már május 20-tól kezdő-
:: döleg költségmentesen ::**

váltja be a

Biharmegyei kereskedelmi ipar- és terményhitelbank.

Magyar Zsirművek Részvénytársaság Nagyváradon.

Gyártelep és központi iroda:

Gilányi-utca 11.-15. szám.

Telefon interurban 86 sz.

Városi raktár:

Zöldfa-utca (Kurländer-ház)

Telefon 901. szám.

Értesítjük a tisztelt *háziasszonyokat*, hogy *városi raktárunkban*, hol gyártmányaink, nevezetesen *kókuszszir, csötészta és szappanok* minden faja a legkisebb mennyiségben is eredeti *gyári* áron lesznek kaphatók.

Különösen felhívjuk szives figyelmüket «*Hableány*» védjeggyel ellátott

Gyöngy Szinszappanunkra

mely csodálatos tisztító erejét a legjobb nyersanyagok leggon-dosabb kiválasztásának köszönheti.

Gyöngy Szinszappanunk

kiméli a kezeket és a fehérműt. Megtakarít pénzt, időt, munkát és fáradtságot, ennélfogva kiméli az egészséget.

Gyöngy Szinszappanunk

kiválóan alkalmas minden elgondolható mosási célra, személyes használatra fehér és színes vászonneműek mosására, konyha-edények, szőnyegek tisztítására stb. stb.

Tisztaságáért 20000 koronával szavatolunk.